

UTVÄRDERING AV FUNKTION FÖRE OCH EFTER TOTAL HÖFTLEDSPLASTIK HOS PERSONER MED HÖFTLEDSARTROS

JE. Naili¹, AC. Esbjörnsson¹, M. Hedström², P. Wretenberg³, C Häger⁴, EW. Broström¹ ¹Inst för kvinnors och barns hälsa, Karolinska Institutet, Stockholm; ²Inst för klinisk vetenskap, intervention och teknik, Karolinska Institutet, Ortopedkliniken Karolinska Universitetssjukhuset, Huddinge ³Inst för molekylär medicin och kirurgi, Karolinska Institutet, Ortopedkliniken Karolinska Universitetssjukhuset, Solna, ⁴Inst för samhällsmedicin och rehabilitering, Umeå universitet, Umeå, Ortopedkliniken Norrlands Universitetssjukhus, Umeå.

Introduktion

Idag råder ingen konsensus gällande vilka utvärderingmetoder som bäst beskriver funktion hos personer med höftartros (HOA). Syftet med denna studie var att utvärdera funktion hos personer med HOA, före och efter total höftledsplastik (THR), samt utforska vilka tester som kan kombineras till ett funktionellt testbatteri.

Patienter och metoder

23 personer medelålder 67(10) år, planerade för THR inom en månad, och 11 friska kontrollpersoner, medelålder 65(11)år, deltog i studien. Samtliga deltagare genomförde 3D-gånganalys (©Vicon Motion Systems Ltd), timed up and go test (TUG, s), five times sit to stand test (5STS, s), single limb mini squat test (SLMS) samt besvarade Hip disability and Osteoarthritis Outcome Score (HOOS) före och ett år efter kirurgi. Övergripande gångavvikelse summerades med Gait Deviation Index (GDI).

Resultat

Personer med HOA förbättrades signifikant ett år efter THR avseende GDI-värden, TUG, 5STS och SLMS (tabell 1). Värden i samtliga HOOS-delskalor förbättrades efter THR (84-168%, $p < 0.001$). Signifikant skillnad sågs i samtliga HOOS-delskalor hos HOA post THR jämfört med friska kontroller förutom i delskala "Smärta" ($p = 0.054$).

Tabell 1. GDI-värden, tid att utföra TUG och 5STS samt antal SLMS hos personer med HOA och friska kontrollpersoner.

	Kontroll n=11 Medel(SD)	HOA pre-op n=23 Medel(SD)	HOA post-op n=23 Medel(SD)	Medel Δ Pre-op jmf med Post-op	p-värde	Medel Δ Post-op jmf med kontroll	p-värde
GDI-värde	101.2(6.7)	85.8(8.3)	92.9(8.2)	7.1	0.007	8.2	0.008
TUG (s)	9.3(1.9)	12.6(2.6)	10.6(1.7)	2	<0.001	1.3	0.6
5STS (s)	10.3(3.1)	16.2(7.8)	10.9(2.3)	5.3	<0.001	0.6	0.93
SLMS (antal)	26.6(10.4)	19.7(6.8)	24.8(7.2)	5.1	<0.001	1.8	0.74

GDI, Gait Deviation Index; TUG, timed up and go; 5STS, five times sit to stand; SLMS, single limb mini squat; HOA, höftledsartros; Δ , differens.

Diskussion och konklusion

Ett år efter THR fann man förbättrade resultat gällande samtliga funktionstester och de var jämförbara med kontrollgruppens. Dock kvarstod en gångavvikelse och även en lägre självskattad höftfunktion jämfört med kontrollgruppen. Detta motiverar en kombination av tester, innefattande självskattad funktion, funktionella test samt 3D gånganalys, vid utvärdering av höftplastikerade.